

Stuitiesverklaring ‘jegens de vof’

Bb 2020/81

Een recent arrest van de Hoge Raad geeft aanleiding in te gaan op de vraag of een stuitingshandeling jegens de vof ook heeft te gelden als een stuitingshandeling jegens haar individuele vennoten, die voor de schulden van de vof hoofdelijk aansprakelijk zijn. De Hoge Raad bevestigt voorts staande rechtspraak over de vraag wanneer een schriftelijke mededeling voldoet aan de vereisten van een stuitingsverklaring als bedoeld in art. 3:317 BW.

1. Inleiding

Met enige regelmaat mag de Hoge Raad zich buigen over zaken waarin verjaring of stuiting van de verjaring een rol speelt.² Het is niet onbegrijpelijk dat verjaring relatief vaak centraal staat, omdat de consequenties van een geslaagd beroep op verjaring groot zijn. Voor de schuldeiser resteert een natuurlijke verbintenis van zijn schuldenaar, die de schuldeiser in beginsel ter incasso enkel nog kan verrekenen met een eventuele vordering van zijn schuldenaar op hem (art. 6:2 sub a BW jo 6:131 lid 1 BW). Een lopende verjaring kan worden gestuit middels onder meer een schriftelijke mededeling ex art. 3:317 BW, waarna een nieuwe verjaringstermijn aanvangt (art. 3:319 BW). Zo een vordering lijkt verjaard, zal de schuldeiser kunnen proberen aan te tonen dat hij de vordering heeft gestuit. Als de feiten en omstandigheden waarop hij zich beroept niet kwalificeren als stuitingshandelingen, vist hij echter achter het net. Voorts is tevens van belang dat een stuitingshandeling een rechtshandeling is, die voor haar werking dus de schuldenaar moet hebben bereikt (art. 3:33 jo 3:37 lid 3 BW). Bij meerdere schuldenaren dient de stuitingshandeling door iedere schuldenaar te zijn ontvangen. Wat geldt als de stuitingshandeling is gericht tot een vof, voor wier schulden haar vennoten hoofdelijk aansprakelijk zijn (art. 18 Wetboek van Koophandel)? Zijn met die stuitingshandeling de vorderingen van de schuldeiser op de individuele vennoten ook gestuit? Daarover gaat deze bijdrage naar aanleiding van het arrest HR 17 juli 2020, ECLI:NL:HR:2020:1315.

2. Feiten en omstandigheden; oordeel hof

Zeer sterk vereenvoudigd, ging het in het arrest over het volgende. De schuldeiser pretendeerde wegens foute advisering een schadevergoedingsvordering te hebben op een vof. Deze vof was inmiddels ontbonden. Bij brieven had de schuldeiser de vof aansprakelijk gesteld voor de door hem geleden schade. Deze brieven waren gericht aan ‘[vof] t.a.v. de directie’. De brieven waren ontvangen door een gewezen vennoot van de vof. Op een zeker moment heeft de

schuldeiser de gewezen vennoot aansprakelijk gesteld voor de door hem geleden schade.

De rechtbank had het beroep op verjaring door de gewezen vennoot gehonoreerd en de vorderingen afgewezen. Het hof bekrachtigde dat vonnis. Het hof oordeelde onder andere:

“Weliswaar heeft [de gewezen vennoot] feitelijk de [stuitings]brief ontvangen en gelezen, maar uit de inhoud van de brief volgt niet dat [de gewezen vennoot] (naast de vof) persoonlijk door [schuldeiser] aansprakelijk werd gesteld voor de schade. Over afzonderlijke aansprakelijkheid van [de gewezen vennoot] wordt in de brief met geen woord gerept. [de gewezen vennoot] behoefde dus op basis van de brief geen rekening te houden met een vordering van [schuldeiser] op hem persoonlijk. (...) De stuitingshandeling in de brief van 1 september 2015 jegens de vof (...) heeft niet te gelden als ook een stuitingshandeling jegens [de gewezen vennoot] (...).”³

3. Hoge Raad 17 juli 2020, ECLI:NL:HR:2020:1315

De Hoge Raad caseerde dat oordeel van het hof. De Hoge Raad stelde voorop dat een crediteur van een vof ‘jegens iedere vennoot twee samenlopende vorderingsrechten [heeft]: één jegens de gezamenlijke vennoten (‘jegens de vof’), dat verhaalbaar is op het afgescheiden vermogen van de vof, en één jegens de vennoot persoonlijk, dat verhaalbaar is op het privévermogen van deze vennoot.’ Deze samenlopende, maar afzonderlijke vorderingsrechten verjaren ook afzonderlijk, zodat voor elk van deze vorderingen moet worden nagegaan of de verjaring tijdig is gestuit. Vervolgens herhaalde de Hoge Raad zijn eerdere overweging waarin de strekking van een stuitingshandeling als bedoeld in art. 3:317 BW staat:

“of een schriftelijke mededeling op grond van art. 3:317 BW als een stuiting kan worden opgevat, [moet] niet alleen (...) worden gelet op de tekst van de mededeling maar ook op de context waarin de mededeling wordt gedaan, en eveneens op de overige omstandigheden van het geval, en dat het erop aankomt of de mededeling een voldoende duidelijke waarschuwing aan de schuldenaar inhoudt dat hij rekening moet houden met de mogelijkheid dat de vordering nog geldend wordt gemaakt.”

Met name was daarna nog van belang of met de stuitingsbrieven die gericht waren aan ‘[vof] t.a.v. de directie’, en die ontvangen waren door de gewezen vennoot, ook de verjaring van de vorderingen op de individuele vennoten waren gestuit. Die vraag beantwoordde de Hoge Raad bevestigend. Daarvoor is van belang dat de Hoge Raad eerst overwoog dat een verklaring ‘jegens de vof’ een verklaring gericht tot de gezamenlijke vennoten is. Als die verklaring de vof bereikt,

¹ Gert Jan Boeve is advocaat bij Van Benthem & Keulen B.V. te Utrecht en als buitenpromovendus verbonden aan de Universiteit Leiden.

² Een eenvoudige zoekopdracht op rechtspraak.nl naar ‘verjaring’ leverde op 20 augustus 2020 14 uitspraken van de Hoge Raad in 2020 op.

³ HR 17 juli 2020, ECLI:NL:HR:2020:1315, r.o. 2.4.

wordt in verband daarmee geacht dat die de individuele vennoten heeft bereikt. Daarna overwoog de Hoge Raad:

“Een stuitingsverklaring ‘jegens de vof’ moet in beginsel aldus worden uitgelegd dat deze ook als stuitingsverklaring is bedoeld met betrekking tot de vorderingen op de individuele vennoten. In het algemeen is er immers geen reden om aan te nemen dat een vennootschapscrediteur die door een aan de vof gerichte stuitingsverklaring zijn vordering op de vof handhaaft, daarmee niet tevens zijn daarmee samenlopende vorderingen op de individuele vennoten zou willen handhaven. De individuele vennoten zullen een tot de vof gerichte en door de vof ontvangen stuitingsverklaring – die (...) geacht wordt ieder van hen te hebben bereikt – in het algemeen dan ook aldus moeten begrijpen dat deze mede ziet op de met de vordering op de vof samenlopende vorderingen jegens ieder van hen persoonlijk. Daarmee is voldaan aan de hiervoor [geciteerde] strekking van de stuitingsverklaring.

Voor een andere uitleg van die verklaring is slechts plaats op grond van bijzondere omstandigheden. Daarbij valt te denken aan het geval dat de stuitingsverklaring uitdrukkelijk is beperkt tot de vordering op de gezamenlijke vennoten of tot vorderingen op bepaalde vennoten.”

4. Analyse

Een stuitingsbrief ‘jegens de vof’, die ontvangen wordt door één van haar vennoten, wordt geacht ook de andere vennoten te hebben bereikt en stuit de eventuele verjaring van de vorderingen van de schuldeiser op de individuele vennoten. Of een schriftelijke mededeling als een stuitingsverklaring als bedoeld in art. 3:317 BW kan worden opgevat, is niet alleen afhankelijk van de tekst van de mededeling. Ook de context waarin de mededeling werd gedaan en de overige omstandigheden van het geval zijn relevant voor de vraag of de schriftelijke mededeling als een stuitingshandeling kwalificeert. Het komt erop aan of de mededeling een voldoende duidelijke waarschuwing aan de schuldenaar inhoudt dat hij moet rekening houden met de mogelijkheid dat de vordering te gelde wordt gemaakt. Wat betreft deze vraag wanneer een schriftelijke mededeling als stuitingshandeling kwalificeert, is deze uitspraak een bevestiging van eerdere rechtspraak.⁴

Het arrest lijkt niet gespeend van enige welwillendheid ten opzichte van de schuldeiser. Die welwillendheid zou gelezen kunnen worden in de aanname die de Hoge Raad trekt in zijn overwegingen: een schuldeiser die zijn vorderingen op het afgescheiden vermogen wenst te handhaven, zal doorgaans ook zijn vorderingen op de individuele vennoten willen handhaven. Dat ligt voor de hand, maar daarbij rijst wel een vraag.

Uit het arrest blijkt niet dat de gewezen vennoot de door hem ontvangen stuitingsbrief had gedeeld met de andere

gewezen vennoten. Met de regel dat de stuitingsbrief *geacht* moet worden ook die andere vennoten te hebben bereikt, wordt dat opgelost. Geacht, dat is een juridische fictie. Het is mogelijk dat die andere vennoten feitelijk niet hebben geweten van de stuitingsbrief. Het is mogelijk dat die andere vennoten er inmiddels op vertrouwden dat zij niet meer aangesproken zouden worden voor verbintenissen van de vof, waarvoor zij hoofdelijk aansprakelijk zijn. Vanwege ‘geacht’ zouden zij dat vertrouwen niet zonder meer kunnen hebben. Het is de vraag of zich dat wel goed verhoudt met de ratio van de in dit arrest centraal staande korte verjaringstermijn uit art. 3:310 lid 1 BW. Die verkorte verjaringstermijn dient immers mede de rechtszekerheid voor de schuldenaren.⁵

In de hier besproken zaak sprak de schuldeiser alleen de gewezen vennoot aan tot betaling. Omdat die vennoot de stuitingsbrief aan ‘[vof] t.a.v. de directie’ in ontvangst had genomen, lijkt het wel te billijken dat deze vennoot ‘geacht’ moet worden te zijn bereikt met die stuitingsverklaring ‘jegens de vof’. Die omstandigheid betrok de Hoge Raad echter niet bij zijn overwegingen. Sterker nog, het lijkt erop dat deze omstandigheid geen relevante rol heeft gespeeld. Aan het slot overwoog de Hoge Raad immers dat voor een andere uitleg ‘slechts’ plaats is op grond van ‘bijzondere’ omstandigheden. Deze bijzondere omstandigheden kunnen volgens de Hoge Raad betrekking hebben op de geadresseerde van de brief. Als de stuiting uitdrukkelijk is beperkt tot de gezamenlijk vennoten (‘jegens de vof’) of tot een individuele vennoot, dan kan het zijn dat de verjaring van de vordering jegens respectievelijk de individuele vennoten of de andere individuele vennoten, dan wel op het afgescheiden vermogen van de vof niet is gestuit. Een adressering aan ‘[vof] t.a.v. de directie’ is kennelijk niet zonder meer een dergelijke bijzondere omstandigheid. Daaruit blijkt nog niet dat alleen bedoeld is de gezamenlijk vennoten aan te schrijven.

Kortom, een (stuitings)brief aan de vof, die door één van haar vennoten is ontvangen, waaruit niet blijkt dat enkel is bedoeld de vof (de gezamenlijk vennoten) aan te schrijven, wordt geacht de individuele vennoten te hebben bereikt. Ten aanzien van een (stuitings)brief aan een individuele vennoot, waaruit niet blijkt dat ook bedoeld is de andere individuele vennoten of de gezamenlijk vennoten (de vof (vanwege het afgescheiden vermogen) aan te schrijven, zou wel eens de conclusie kunnen zijn dat die niet de andere individuele vennoten of de vennoten gezamenlijk (de vof) heeft bereikt.

⁴ Zie over de stuitingshandeling ex art. 3:317 BW meer uitgebreid K.L. Maes, ‘De ‘ondubbelzinnige’ stuitingsmededeling van artikel 3:317 lid 1 BW: ook posterieure omstandigheden van belang bij uitleg’, *Bb* 2015/77.

⁵ HR 31 oktober 2003, *ECLI:NL:HR:2003:AL8168*, r.o. 3.4.